

N:o 197.

Af Herr **A. Magnusson:** *Om ändring i 44 och 45 §§ Regeringsformen samt upphäfvande af 5, 6 och 7 §§ Successionsordningen.*

Uppmärksamrad på de flera restriktiva undantagsstadganden, som finnas i våra grundlagar, rörande vissa den kungliga familjens medlemmar, i fråga om deras medborgerliga fri- och rättigheter, framlade jag redan ett förslag till ändring härutinnan vid 1883 års riksdag. Detta förslag vann icke framgång då. Förslaget rättmätighet och tidsenlighet anser jag dock icke genom denna lilla motgång vara förringad, och som jag nu erhållit en osökt anledning att ånyo upptaga detsamma, så hoppas jag också på en bättre framgång därför.

Uti sin diktamen till protokollet öfver finansärendena i Statsråd, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stockholms slott den 6 Mars 1886, (se Kongl. Maj:ts nådiga prop. N:o 32) har Hans Maj:t Konungen sjelf i nåder behagat med så klara och oomkullkasteliga skäl lemna stöd åt min uppfattning om antydda restriktiva lagbestämmelsers olämplighet och följaktligen om nödig ändring af desamma, att jag vågar fullt och fast antaga att, om Riksdagen, som jag förmodar, egnar sin uppmärksamhet deråt och lemnar sitt bifall dertill, så skall den andra statsmakten helt visst också bifalla nedanstående förslag.

Under hänvisning till åtskilliga §§ uti gällande Regeringsform och Successionsordningen påvisar Hans Maj:t Konungen uti sagda sin diktamen högsint och med rätta de inskränkingar, som Hans barn, genom anförda lagens rum, äro underkastade i deras medborgerliga fri- och rättigheter såväl i personligt som ekonomiskt hänseende; och man kan icke annat än gifva Hans Maj:t Konungen rätt.

Bih. till Riksd. Prot. 1886. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 31 Häft.

Helt säkert skulle också hvarje familjefader inom vårt fria konstitutionella land känna det mera än smärtsamt, ja rent af olidligt, om hans välartade, väluppfostrade och förhoppningsfulla söner och döttrar icke ens till myndiga år komna skulle få åtnjuta medborgerliga rättigheter, skulle få gifta sig efter sitt hjertas böjelse eller få utöfva hvilken lofflig verksamhet i lifvet som helst, hvilken vore med deras anlag och deras framtida väl mest öfverensstämmande. I sanning skulle icke dylika förbud hindra dem att, der sig bör, gagna sig sjelfva och hedra fosterlandet. Men om dylika restriktiva lagar skulle kännas olidliga och onaturliga för fadren, undersåten och hans barn, huru mycket hårdare skola de icke kännas för landsfadren, Konungen och Hans barn, som utgöra nationens stolthet och hopp.

Borttagandet af dylika restriktiva bestämmelser, hvarest de finnas, anser jag således vara icke endast en tidsfråga, ty tiden har lupit förbi, utan en lifsfråga, som bör och måste, ju förr ju hellre, lösas. Förgefves skall Utskottet också nu, som då mitt förslag senaste gången var före, kunna påstå och förmå bevisa, att dylika undantagsstadganden hvila på en allmännyttig grundsats eller betingas af viktiga statsändamål. I sanning ingendera delen.

Med iakttagande af den ordningsföljd, som uti omförmälda Kongl. Maj:ts nådiga proposition angifves, vidkommande de inskränkingar, som skulle förefinnas för medlemmarne af det Kongl. huset i fråga om deras medborgerliga fri- och rättigheter, beder jag att i fortsättningen få något närmare skärskåda dem hvar för sig.

Först påträffar man inskränkingen, att prinsarne af det Kongl. huset skulle vara uteslutna från den enskilde män tillkommande rösträtten och valbarheten. Stöd för en dylik inskränking finnes icke i grundlagarne, icke i annan form än att prinsarne icke skatta, ty med skattepligt och förmåga följa antydda rättigheter, såväl för dem, som för andra oförvitliga medborgare. Den anmärkta olägenheten anser jag derföre lätt afhjelpat genom en enkel ändring i bevillningslagen, hvarom jag dock ej nu kan yttra mig, enär, enligt 55 § Riksdagsordningen, uti en motion ej flera mål af olika beskaffenhet må sammanföras.

Beträffande den andra inskränkingen, eller förbudet för prinsar och prinsessor att gifta sig med den deras hjerta valt, med mindre än att de skulle förlora sin arfsrätt; så kan väl ingen grymmare eller onaturligare lag finnas, och jag är viss om att Riksdagen skall skynda sig att utplåna den. Någon vidlyftigare motivering för ett dylikt förfarande torde icke vara af behofvet påkallad. Det är nog veta att sådana förbud finnas icke för vare sig Konungen eller enkedrottningen,

och huru ofta hafva för öfrigt icke Kongl. personer i in- och utlandet, såväl förr, som i våra dagar, befryndat sig med icke furstligt blod, utan att detta varit förenadt med någon fara. Att enskilda personer genom släktskap med konungahuset skulle blifva allt för mäktige och gynnas på andra medborgares bekostnad, torde numera knappast vara att befara.

Det är för öfrigt knappast tänkbart, att en konungason eller dotter skulle förmåla sig utan sina höga föräldrars vetskap och samtycke med någon person, som icke vore värdig, och af allt detta sluter jag till, att alla inskränkande lagbestämmelser i detta fall böra upphävas. Uti nedanstående förslag angifves huru jag tänkt mig detta böra ske. De nuvarande stadganden i detta fall, som röra kronprinsen, har jag dock icke velat vidröra, men hoppas, att, om Utskottet anser att så bör ske, det jemväl må få inbegripa honom. Orsaken, hvarför jag icke velat vidröra honom, är endast den, att jag icke velat försvåra antagandet af mitt förslag i öfrigt, helst kronprinsen obestriddigt har en annan ställning än de öfriga medlemmarne af det Kongl. huset.

Förbudet för prinsar att beklåda eller innehafva något civilt embete anser jag vara obefogadt. Det bör därför borttagas. Kunna prinsarne innehafva militära grader och, som jag tror, ecklesiastika embeten, och få och kunna de för öfrigt utöfva hvilken enskild verksamhet som helst, så, i rimlighetens namn, förstår jag icke hvarför de icke kunna få emottaga och utöfva civilt embete, om de dertill äro dugliga och beredvilliga.

Med antagande alltså af den regeln, att prinsar böra hafva rätt att förestå och utöfva hvilket statens embete, hvilken kommunal befattning, hvilket medborgerligt yrke som helst, då de dertill, som sagdt, äro villiga och dugliga, samt, hvad embeten beträffar, de dertill befordras såsom andra efter anciennitet och förtjenster, men icke för bördens skull, enligt Regeringsformens 28 §; så anser jag äfvenledes, att de böra vara berättigade till den lön, som åtföljer den befattning, de innehafva.

Genom ett sådant arrangement anser jag att apanagefrågan för prinsar skulle för alltid vara löst.

Vidkommande förbudet för prinsar och prinsessor, att icke utan Konungens vetskap få resa utrikes, så torde det vara så betydelselöst och obehöfligt, att det utan vidare kan saklöst borttagas.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag alltså vördsamt föreslå följande förändrade lydelse af nedanstående grundlagsparagrafer nemligen:

1:o Regeringsformens 44 §: Kronprinsen må icke, vid förlust af arfsrätten till riket för sig, barn och

Motioner i Andra Kammaren, N:o 197.

efterkommande, gifta sig utan Konungens vetskap och samtycke.

2:o Regeringsformens 45 §: Orden »eller civilt embete» utgå.

3:o §§ 5, 6 och 7 i Successionsordningen må förklaras upphöra att vidare gälla och således borttagas.

Om remiss till Konstitutions-Utskottet anhålles; och torde Utskottet bäst vara i stånd att formulera möjligen behöfliga ändringar uti eller tillägg till hvad jag här ofvan yrkat.

Stockholm den 12 April 1886.

A. Magnusson
från Östergötland.